

CONCELLO, Praza do Concello s/n
 Policía Local, Estrada de Cedeira, qm. 1

Protección Civil, Estrada de Castela, 89
 Biblioteca Municipal, R/ 25 de xullo
 Auditorio Municipal, Estrada de Castela, 214-224
 Pavillón polideportivo A Gándara, Estrada da Gándara, 148
 Santa Irela
 As Lagos

CENTRO DE SAÚDE, Estrada de Castela
 Consultorio O Val, Vilacornelle s/n

Consultorio Pedroso, A Torre s/n
 URXENCIAS MÉDICAS, Praza de Galicia s/n
 CORREOS E TELÉGRAFOS, Río Vespasame, 15
 NULGADO DE PAZ, Praza do Concello, 8

POLICÍA NACIONAL

GARDA CIVIL, Estrada de Castela, 845
 RADIO TAXI NARÓN

Centraliña

981337700

092

981381700

981300000

981380800

981391144

981387522

981387522

981387522

981385860

981303166

981308449

061

981382282

981382105

981303200

091

981356494

062

981388888

NARÓN

Concellalía de Turismo

turismo@concellalideturismo.com
 www.concellalideturismo.com

Adaptado en colaboración

Photo: María Xosé

Turismo

Photo: Xosé

Photo: María Xosé

Photo: María Xosé

NARÓN

A. B. B.

As posibilidades turísticas de Narón pasan pola súa riqueza monumental e natural.

MOSTEIRO DO COUTO

Non hai dúbida que o mosteiro de Xuvia, popularmente denominado do Couto, o único cluniacense existente en Galicia, está a ser o monumento máis importante de Narón, de estilo románico aínda que foi feito a fins do século XVIII, cunha fachada barroca. Entre os elementos ornamentais máis interesantes é de salientar a variada colección de capiteis e canzorriños, de estilo compostelano. O seu interior é un precioso exemplar románico do século XII de planta basilical, con tres naves e tres ábsidas semicirculares que amparan as tres capelas absidais. Dos moitos sarregos medievais que se conservaban na igrexa só queda o de Rodrigo Esquío, de fins do século XV.

CASTROS

Tomando como punto de partida o mosteiro de O Couto recorreremos algúns dos castros que poboaron o concello. En dirección de A Picota veremos os foxos e muros defensivos do castro do Petouzal. Logo, atravesando o Muíño das Aceas, dirixirémonos ó castro de Narón ou de Sequeiro. Baixando de Sequeiro cara Narón, encontraremos a estrada de Os Vicás, que pasa preto do castro deste nome e máis adiante do de Revolta. Chegaremos logo á parroquia de Sedes na ladeira occidental do

castro de Eiravedra. Dirixíndonos cara a San Sadurniño, ó norte do lugar de Pedroso, na aba do Monte dos Nenos, está o castro de Pereiruga, e ó sur de Mosteiro (Pedroso) veremos, moi preto da ermida da Virxe da O, o castro de A Ermida.

RIO XUVIA

Un dos lugares naturais pintorescos de Narón constitúe o río Xuvia. As fragas das súas ribeiras forman un ecosistema único, alternando as zonas de val, como as húmidas marismas de Chao de Doso e Pedroso, cos treitos encaixados como na Presa do Rei. Cada recanto é unha sorpresa, como o da presa dos antigos muíños de Fabián ou nas de Roda nos muíños de Gradaille, ata acougar o seu curso en Borracás e remansarse na presa do muíño de Ponte de Xuvia.

MUIÑOS

Non se pode falar do río Xuvia sen referírmolos ós seus numerosos muíños. Case ó entrar no municipio de Narón, iniciaremos varios percorridos dende a finca de Muíño de Vento, seguindo o curso de ríos e regatos, ata chegar a ver sete dos máis de 35 muíños que se conservan en Narón.

Seguindo o curso do río Freixeiro podemos ver na zona industrial os Muíños de Amenadás.

P. B. B.

Colaborador de B. B. B.

P. B. B.

Chao de Doso

Na desembocadura do mesmo río Freixeiro está o grande Muíño de Marés das Aceas, construído a finais do século XVIII.

Xa na desembocadura do río Grande de Xuvia está o complexo hidráulico de Xuvia, que ademais de ser muíño fariñeiro serviu para proporcionar enerxía ó conxunto industrial que se desenvolveu no seu entorno: fábricas de tecidos, papel e laminados de cobre. A construción da ponte sobre a desembocadura do río atribúese ós Andrade, aínda que foi modificada posteriormente.

O CAMIÑO VELLO A SAN ANDRÉS

A lenda conta como Cristo estaba recorrendo o mundo e, canso de andar, detívose en Teixido. Para recuperar forzas tomou unha mazá e cando a abriu atopou nela a San Andrés. O Santo queixouse amargamente da súa situación, esquecido e abandonado naquelas apartadas terras. Xesús compadeceuse e prometeulle a San Andrés que a súa romaría sería a máis visitada, xa que ninguén, nin morto, nin vivo, deixaría de acudir a ela.

Dende aquela e dende todas partes van os peregrinos a San Andrés de Teixido, pero o camiño clásico partía precisamente dende o Mosteiro de Xuvia ou de O Couto.

Iniciaremos o noso recorrido subindo cara o Outeiro do castro de Petouzal, para baixar axiña ó Muíño das Aceas. Logo de atravesarmos a Estrada de Castela, pasaremos preto do castro de Sequei-

Pena Malveira

Río Xuvia

Omeas, cethico

San Estrevo de Seide

o asilo de Piñeiros, e en A Gándara o Chade de Antón, de propiedade municipal, a casona do militar Mankinlay, e no límite con Ferrol, o elegante chalé, ocupado polo colexio de Nosa Señora do Chamorro.

IGREXAS

Preto da estrada de Ferrol a Ortigueira, á altura de Vista Alegre veremos a igrexa de San Lourenzo de Doso, en estado ruinoso, aínda que conserva restos do século XVI. Atravesando o río Xuvia cara ó norte, en dirección de Pedroso encontramos a capela de Nosa Señora da O, sinxela na súa construción, pero de grande devoción popular pola súa romería, o segundo fin de semana de maio, que convida unha grande multitude de romeiros. No centro da poboación de Pedroso, levántase a moderna igrexa que lembra coas súas lápidas na porta de entrada o esplendor do antigo mosteiro medieval.

Continuando pola AC-112 cara Castro e desviándonos en Vilallonte á dereita está a capela de San Vicente de Placente, que xa existía no século XVI, restaurada modernamente cunha bonita espadana. Non lonxe está a de San Estevó de Sedes de estilo barroco. Un pouco máis ó norte está a Feira do Trece, que ten a súa orixe na festa de Santa Lucía, o trece de decembro.

O lugar, con lembranzas prehistóricas do pobo celta de Trasancos, foi cristianizado coa capela de Santa Lucía, con posible referencia a un antigo culto á luz. Hoxe en día, as xentes de Sedes celebran neste lugar da Feira do Trece a festa do "Oenach" (lugar de encontro ou reunión) rememorando así un feito de hai máis de 2000 anos no que os homes da Terra de Trasancos xuntábanse para comerciar: ferreiros, tecedeiras, labregos e toda serie de oficios dos antigos celtas. Aproveitan tamén a ocasión para celebraren un concorrido Festival Folk. Na preto do empalme da estrada AC-112 de San Sadurniño a Castro, vemos o templo parroquial de Santa María de Castro, documentado en épocas medievais, aínda que a súa traza actual non semella ser de máis alá do XVII ou XVIII.

Dende Castro podémolos dirixir a O Val pasando por Santa Margarida, cunha capela do século XV, que é unha das máis antigas do municipio. Aínda que algo deteriorada, conserva unha bonita portada do gótico serodio, co xabarán símbolo totémico dos Andrade. Rematamos este breve percorrido por Narón regresando cara á capital municipal e, de camiño, aínda veremos algúns templos interesantes coma os parroquiais de Santa María a Maior de O Val e San Mateo de Trasancos.

